

SIFAT (ÖN AD)

İsimlerin önüne gelerek onları renk, şekil, durum vb. yönlerden niteleyen veya soru, sayı, belgisizlik ve işaret yönünden belirten sözcüklere **sifat (ön ad)** denir.

ALTIN KURAL

SIFAT (ÖN AD)

Niteleme Sıfatları

Belirtme Sıfatları

1-

2-

3-

4-

a)

b)

c)

d)

Niteleme Sıfatları

İsimleri durum, biçim, şekil, renk yönüyle niteleyen sözcüklere **niteleme sıfatı** denir.

İsimlere sorulan "....." sorusuna cevap verir.

- ▶ Gökyüzünü aniden kara bulutlar kaplamıştı.
- ▶ Yolun kenarı, kurumuş yapraklarla doluydu.
- ▶ Sarı saçlarını deli gönlüme / Bağlamışım, çözülüyor Mihriban.

Şairin aklının ucundan bile geçmeyen bir tazeliğe ulaşmış oluyor şiir.

! DİKKAT

* Büyük insanlar büyük düşünür.

* Bugünlerde ilginç **şey**ler oluyor.

Adlaşmış Sıfat

- ▶ Dedem **küçük** çocuklara masal anlatıyor.
- ▶ Dedem **küçük**lere masal anlatıyor.

* Renklileri şu sepete, beyazları bu sepete koy.

* Manav, kasalardaki çürükleri çöpe atıyordu.

* Bu görev için sınıftan gönüllüler seçildi.

* İyi ile kötünün mücadelesi hep devam edecek.

* Burada duyduklarını kimseye söyleme.

Püf Nokta:

Gölün mavisi bizi büyüledi.

Ormanların en kuytusunu
sende gezmekteyim.

NOT

Adlaşmış sıfattan sonra bir ad geldiğinde anlam karışıklığı ortaya çıkıyorsa bu adlaşmış sıfattan sonra virgül (,) getirilir.

- ▶ Hasta, çocuğu yanına çağırdı.
- ▶ Yaralı, adamdan yardım istedi.

UNUTMA

Adlaşmış sıfatlar görev olarak

BELİRTME SIFATLARI

1. İşaret (Gösterme) Sıfatları

Varlıkları işaret yoluyla belirten, gösteren sıfatlara **işaret sıfatı** denir.

Sorusu

bu	şu	o
böyle	şöyle	öyle
buradaki	şuradaki	oradaki
öteki	beriki	
işte	diğer	öbür
		karşı

Bu kitabı senin için aldım.
Arkadaşlarım öteki otobüse binmiş.
Dost, böyle günlerde belli olur.
Sınavlar öbür haftaya ertelenmiş.
İşte deve, işte hendek.
Diğer insanlar nereye gidecek?

! DİKKAT

Q araba benim değil. Q benim değil.
Q kitabı daha önce okumuş. Q, kitabı daha önce okumuş.
Annem öteki halıyı yıkamış Annem ötekini yıkamış.

2. Belgisiz Sıfatlar

İsimleri tam olarak değil de belli belirsiz belirten sıfatlara **belgisiz sıfat** denir.

bir	birkaç	birçok	biraz	başka
bütün	birtakım	bazı	tüm	
az	fazla			
her	herhangi	hiçbir		
çok	çoğu			
filan/falanca	filan/filanca			
kimi	nice			

Yarın birkaç kişiyle köye gidiyoruz.

Her gün düzenli olarak koşu yapar.

Hiçbir anne çocuklarından ayrılmak istemez.

Herhangi bir sorun yaşamak istemiyorum.

İçeri giren bir adam bazı konularda kimi önerilerde bulundu.

⚠ DİKKAT

Bir gün beni anlarsın, dedi. / Bir gün sonra tatil bitiyor.

Çoğu öğretmen törene yetişemedi ama öğrencilerin çoğu törene katıldı.

3. Sayı Sıfatları

Varlıkları sayı yoluyla belirten sıfatlara **sayı sıfatı** denir. Sayı sıfatları dörde ayrılır:

Asıl Sayı Sıfatları

- ♣ Her akşam on beş sayfa kitap okurum.
- ♣ Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik.

“bir”

Ödevlerin tamamını bir günde bitirdi. (.....)

Bir gün seninle yine karşılaşmak isterim. (.....)

İkimiz de bir boydayız. (.....)

Sıra Sayı Sıfatları

Varlıkların sırasını belirten sıfatlardır.

Asıl sayı sıfatlarına getirilen “..... , , ,” ekleri ile yapılır.

- ♣ On ikinci soruyu çözemedim.
- ♣ Ey yedinci gök, esrarını aç.

! SORU

► Türk edebiyatı romanla 19. yüzyılda tanışmıştır.

► ilk, son, sonuncu, orta, ortanca vb.

Yazdığın son mektup şu an elimde

Üleştirme Sayı Sıfatları

Varlıkların eşit bölümlere ayrıldığını gösteren sıfatlardır.

Asıl sayı sıfatlarına getirilen “..... ,” ekleri ile yapılır.

♣ Baba her oğluna üçer tarla bıraktı.

♣ Hepimize yirmi altısar ceviz düştü.

Kesir Sayı Sıfatları

Varlıkların parçalarını, bütüne göre oranlarını gösteren sıfatlardır.

♣ Çeyrek porsiyon daha istedi.

♣ Alım satımdan yüzde iki komisyon alıyor.

Topluluk Sayı Sıfatları

Asıl sayı sıfatlarına getirilen **-ız, -iz, -uz, -üz, / -lı, -li, -lu, -lü** ekleriyle yapılır.

♣ Annesi üçüz bebek dünyaya getirmiş.

♣ İkili görüşmeler devam ediyor.

! SORU

Binlerce istek, onlarca soru vs.

4. Soru Sıfatları

Varlıkların durumlarını, yerlerini, sayılarını, soru yoluyla belirten sıfatlara **soru sıfatı** denir.

“Nasıl, kaç, kaçınıcı, kaçar, kaçta kaç, hangi, ne kadar, ne?”

soru sözcükleri soru sıfatı olarak karşımıza çıkar.

Sen, tatilde **kaç** kitap okumuştun?

Hangi yoldan gitmemizi tavsiye ediyorsun?

Giden şanlı akıncı **ne** gün döner yurduna?

Bu seneki sınıfınız **kaçınıcı** katta?

Bugün **ne kadar** para harcadın?

! DİKKAT

Hangi soru daha zordu? / **Hangisi** daha zordu?

Kaç öğrenci gelmedi? / Öğrencilerin **kaçı** gelmedi?

Sıfat yapan -ki:

İsimlere gelerek onları sıfat yapar.

► Sınıfta**ki** öğrenciler dışarı çıkmış.

► Yarın**ki** sınava hazır mısın?

► Evde**kiler** izin vermiyor.

PEKİŞTİRME SIFATI

Anlam bakımından güçlendirilmiş sıfatlara denir.

“p, r, s, m” ile pekiştirme

Beyaz → be - **m** - beyaz

♣ Şöyle **yemyeşil** çimenlerin üzerine uzansam!

♣ Çocuklar **tertemiz** elbiseler giymişlerdi.

♣ Artık **sapasağlam** binalar inşa ediliyor.

Sıfat olan sözcüğün tekrarı ile pekiştirme

♣ **Çeşit çeşit** meyveler vardı masada.

♣ **Kara kara** bulutlar gökyüzünü kapladı.

♣ **Kırk dökük** eşyalar

“mi” soru ekiyle (edatıyla) pekiştirme

♣ Güzel mi güzel resimler vardı sınıfımızda.

♣ Zor mu zor sorular sorardı öğretmenimiz.

Sıfatlarda Küçültme

Sıfatlarda küçültme anlamı “-ce, -cek, -cık, -(i)msi, -(i)mtırak” ekleriyle yapılır.

Bu ekler sıfata “...e yakın” anlamı katar.

İri bir karpuz → İri**ce** bir karpuz

Ekşi erik → Ekşi**msi** erik

Küçük çocuk → Küçü**cük** çocuk

Unvan Sıfatı

İnsanların adlarına takılan saygı ve tanıtma sözleridir.

- ✦ *Yüzbaşı Cemil*
- ✦ *Müslüm Baba*

⚠ DİKKAT

- ✦ *Dün doktor, hastaneye uğramamış.*
- ✦ *Salih, bugün Ayşe teyzesine gidecekmiş.*
- ✦ *Av. Ahmet Tunalı ile yarın görüşeceğiz.*

NOT

Küçültme, pekiştirme ve unvan sıfatları

aynı zamanda

Sıfatlarda Derecelendirme

“pek, çok, daha, en, kadar, gayet...”

- ✦ Kardeşin onlardan daha akıllı biri.
- ✦ En güzel kitap buydu.
- ✦ Çok güzel çiçekleri vardı.
- ✦ Altın kadar değerli topraklar

YAPILARI BAKIMINDAN SIFATLAR

Basit Sıfatlar

Yapım eki almamış, kök durumundaki sıfatlardır.

- ✦ *düz çizgi*

Türemiş Sıfatlar

Yapım eki almış sıfatlardır.

- ✦ kırık cam
- ✦ kırmızılı araba

Birleşik Sıfatlar

a) Kaynamış Birleşik Sıfatlar

- ✦ hiçbir çağ
- ✦ birtakım sorunlar
- ✦ açığöz kadın

b) Kurallı Birleşik Sıfatlar (Sıfat Grupları)

1 "-lı", "-siz", "-lık"

sarı saçlı çocuk
iki yıl~~lık~~ kazanç
beş para~~sız~~ adam

⚠ DİKKAT

⚠ İçeri giren kız sarı saçlıydı.

⚠ Sakallı adam bana doğru yaklaştı.

2 "-i,-(s)i"

saçlı sarı çocuk

duvarlı yüksek bahçe

Sıfatlarla İlgili Önemli Özellikler

✓ Sıfatlar çekim eki almaz.

İstisna:

Güzelim çiçekler ne hale gelmiş.

Dün akşam çözdüğüm sorular çok zordu.

✓ Genç öykücüler, romancılar, şairler bir araya geldi.

✓ Bu ev ve arsalar bize dedemizden kaldı.

✓ Geniş fakat eski ev için bu kadar para verilmez.

✓ Bütün bir ay çalışıp işlerimizi bitirdik.

✓ Bu eski derginin, şiirimizde renkli bir yeri vardır.

✓ Bir şarkısın sen, ömür boyu sürecek.

✓ O, her zaman deneyimli kimselerle çalışır.

✓ Sıfatın olduğu yerde sıfat tamlaması da vardır diyebilir miyiz?

